

DE SCHAKEL

GC TEN NOEY

TUSSEN MENSEN, GEMEENSCHAPPEN EN CULTUREN

PB-PPIB-6408
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor -
Brussel X
Jaargang 52 - NR5

5

NOV
DEC
2024

Nederlandsstalig tweemaandelijks
tijdschrift voor Sint-Joost-ten-Node,
de Leopoldswijk en de Noordoostrwijk
P3A01A0

VAN KONING HERFST NAAR EEN PRINSESSENWINTER

brusselse
gemeenschaps
centra

- 3 BINNENSHUIS**
FILM: RUPTURE
MALA EZIDEN BELCIKA WORDT 10 JAAR
SLUITING TEN NOEY KERSTVAKANTIE
- 4 BINNENSHUIS**
KERSTVAKANTIE
WINTERWONDER VOOR DE ALLERKLEINSTE
VOLKSKEUKEN
- 5 OVER DE VLOER**
MALAIKA WILSON
- 6-7 UIT DE TIJD**
HANDELAARS VAN WELEER
- 8-9 STADSNATUUR**
"ONKRUID" DEEL 2
- 10 DE BIB BELICHT**
EBRU ATÖLYESI
- 11 DE TIJD VAN TOEN**
WIE ZAAIT...
- 12-13 AL WAT GROEIT**
GROEN IN HUIS
- 14 BRUSSEL HELPT
ACCOLAGE**
- 15 OP DE STOEP
PUCCINI**
- 16 KALENDER
COLOFON**

MET DE STEUN VAN

GC TEN NOEY MAAKT
DEEL UIT VAN

SAINT-JOSSE
SINT-JOOST

FILM: RUPTURE

Rupture werpt een andere blik op jongeren uit Peterbos, een wijk die doorgaans bekendstaat om de veiligheidsproblemen en de drugstrafiek. Filmmakers Zohra Benhammou en Younes Haidar volgen vijftien jongeren uit Peterbos tijdens een trektocht in de Pyreneeën. Dat ritueel wordt al dertig jaar door de jeugdwerking van D'Broej georganiseerd als overgang naar het volwassen leven. Voor veel jongeren uit de wijk vormde de 'Rupture' een cruciale etappe in hun leven. De film stelt het doorgaans negatieve beeld van de wijk bij, door de bekommernissen van de jongeren op een genuanceerde manier vast te leggen. Het documentairedebuut van Benhammou en Haidar werd dan ook bijzonder warm onthaald. "Rupture betekent zoveel voor die jongeren", zegt Reda Dhabbi, jeugdwerker bij D'Broej. "Een breuk met het alledaagse, met zichzelf, met de wereld, met het leven... De gezette stappen stellen de jongeren in staat om een beter en groter iemand te worden. De film biedt een unieke inkijk in dat proces." Na de première op het internationale documentairefestival Docville in Leuven, met twee uitverkochte zalen, werd de film ook vertoond in Marokko. De eerste Brusselse vertoning vond plaats in een volledig gevulde Cinema Palace, met tussendoor ook uitzendingen op BRUZZ en VRT Canvas. 'Rupture' is een productie van BRUZZ, in samenwerking met D'Broej

PRAKTISCHE INFO

Vrijdag 15 november,
10.00 uur (in
samenwerking met
Femma Quartier) en
om 19.30 uur.
Reservatie:
02 217 08 82 of
tennoey@vgc.be.

MALA EZIDEN BELCIKA WORDT 10 JAAR

Mala Eziden (of Jezidisch Huis) biedt al 10 jaar een dak aan de Jezidische gemeenschap in Brussel en dat wordt gevierd. Leer de bijzondere en warme Jezidische cultuur kennen tijdens dit dubbelprogramma. Het weekend wordt geopend met een tentoonstelling met het werk van Lamara Mirangi (Georgië) en gaat verder met een feestnamiddag met poëzie (Lida Gerdenzeri), mode-defilé, muziek (Stalin) en uiteraard ook allerlei lekkers om te eten en te drinken.

Tentoonstelling: Vrijdag 15 november om 18.00 uur
Feestnamiddag: Zaterdag 16 november van van 13.00 tot 18.00 uur

Info: 0473 30 73 47 (Leila Tcheldergushi)

KERSTVAKANTIE

Ten Noey is gesloten van zaterdag 21 december tot en met zondag 5 januari 2025.

WINTERWONDER VOOR DE ALLERKLEINSTEN

Tijdens de meest donkerste wintermaanden slaan team Josée en Wiegwijs de handen in elkaar om warme, knusse speel- en verwondermomenten te organiseren voor de allerkleinsten onder ons.

Vanaf december verwelkomen we iedere 2de zondag van de maand families met jonge kinderen. Verwacht je aan baby massages, voorlees momenten, zang, prikkelende ontdekkingsparcours en nog veel meer.

Ten Noey bijt de spits af met een heus babyconcert van Klankennest vzw. Op donderdag 9 januari en woensdag 12 februari volgen winterwonderactiviteiten in Wiegwijs en Bib Joske. Meer info op campingjosee.be.

ZONDAG 8 DECEMBER

Babyconcert - Klankennest vzw (0-4jaar), vergezeld door een volwassene

Tijdens de concerten gaan we samen met ouder en kind bewegen, zingen en experimenteren met klank in de brede zin van het woord. Twee muzikanten nemen baby's, peuters en hun ouders mee in een wereld vol aanstekelijke, omhullende en ontroerende muziek.

Door ritmisch te bewegen, te zingen en verschillende melodische en ritmische patronen aan te bieden gaat Klankennest in dialoog met het kind. In een intieme en prikkelende sfeer gaan de performers samen met de jonge toeschouwers op muzikale ontdekkingsstocht; eentje met geluid en beweging.

Van 9.30 tot 12.30 uur doorlopend.

Kinderen ouder dan 4 jaar zijn ook welkom, voor hen zijn er geen begeleide activiteiten, wel enkele gezelschapsspelletjes, boeken en tekengerief.

Gratis (€ 1 voor een kom soep)

VOLKS- KEUKEN

Ten Noey nodigt iedereen uit om mee aan tafel te schuiven voor een (h)eerlijke en gezonde maaltijd. Waarom? Gewoon daarom. Misschien heb je eens geen zin om te koken, wil je graag wat bijbabbelen met je burens of vrienden of misschien leer je wel een nieuw gerecht kennen? Tijdens dit samen delen van een maaltijd kan het allemaal.

DINSDAG 26 NOVEMBER en 17 DECEMBER

Volkskeuken, iedereen welkom. Inschrijven is niet nodig. van 18.00 tot 19.30 uur of tot wanneer het eten op is. € 3 voor een portie

MALAIKA WILSON

TEKST EN FOTOBEWERKING
© ZIGGY VENDEMIA

Wilson

NAAM

Malaika

VOORNAAM

V

GESLACHT

25

LEEFTIJD

41

SCHOENMAAT

Brussel-Stad

GEMEENTE

BELGISCHE MAMA, AMERIKAANSE

PAPA, OPGEGROEID IN

SINT-PIETERS-WOLUWE

LAND VAN OORSPRONG

Nederlands

TAAL VAN HET INTERVIEW

7 oktober 2024

DATUM

NIET ALLEEN KLINT JOUW FAMILIENAAM SUPER EXOTISCH; JOUW VOORNAAM OVERTRÉFT DIE TRAP!

Die voornaam heeft mijn mama gekozen. Ze heeft Congolese roots en wou absoluut een naam die je in elke taal kan uitspreken. In Swahili zou het één van de versies zijn om een engel te beschrijven. Mijn papa komt uit Texas, Verenigde Staten, maar ik ben niet met hem opgegroeid. Ik ben opgegroeid in Sint-Pieters-Woluwe en van mijn veertiende tot mijn eenentwintigste heb ik met mijn mama omwille van haar werk in Praag en Amerika gewoond. Zij werkt voor de Europese Unie.

BESCHRIJF ME EENS DE STRUCTUUR VAN JE KINDERATELIER "SPEKTAKEL OP MAAT", MALAIKA.

Mijn basis ligt in de studierichting Woordkunst-drama en mijn mama heeft mij destijds van atelier naar atelier gezeuld en ingeschreven voor alle mogelijke stages, zo lang het maar met theater te maken had. Maar hier in Ten

Noey wil ik het anders aanpakken. Ik wil kinderen op een speelse manier introduceren in de theaterwereld. Ik wil vertrekken vanuit emoties, ik wil weten wat hen interesseert. Want hoe vertél je dat uiteindelijk op die leeftijd, dat wat je interesseert? Begin er maar aan. Om te beginnen wil ik dat we ruimschoots de tijd nemen om mekaar uitvoerig voor te stellen aan mekaar. Eens dat begint te lukken, zal ik daar geleidelijk aan wat beweging aan toevoegen. Het gaat dan nog niet om dans, maar gewoon op allerlei mogelijke manieren ons lichaam in beweging zetten. Het tempo en de moeilijkheidsgraad van dat bewegen voer ik dan langzaam op. En dan komt er natuurlijk de tekst! Maar: géén druk. Ik wil niet te veel druk leggen op die kinderen. Ik wil het laagdrempelig houden en ik wil zien hoe iedereen op zijn eigen tempo de kans krijgt open te bloeien. Want dat is gewoon het mooiste dat er is! En natuurlijk komt talent vroeg of laat naar boven drijven. Maar toch is dat geen reden voor mij om de druk te verhogen. Wat ik dan wél doe is zo iemand een leidinggevende rol geven. Die mag de show openen! Wat extra tekst en bewegingsruimte en die maakt er geheid iets geweldiger van.

KOM JE DAARENTEGEN WEL EENS CEDRAC TEGEN BIJ KINDEREN DIE JOUW LESSEN SABOTEREN?

Ja, dat gebeurt. Absoluut. En dat is lastig. Nu, iedereen is anders en dat is iets dat ik goed heb gezien tijdens mijn tijd bij de scouts. Iemand die het verpest is lastig. Iemand die dat continue doet, geeft mij eigenlijk het teken dat het tijd is om iets te bespreken met diens ouders. Bespreken hoe het anders kan. Soms bespreken we hoe het radicaal anders moet.

WAT RAAD JE OUDERS AAN WANNEER JE TALENT VERMOEDT BIJ HUN KIND?

Ik stel hen voor na te gaan na te gaan welke opties aan naschoolse activiteiten er zijn. Er bestaat zoiets als een jeugdtheater. Daar zijn er heel veel van. En als de ouders daar voor te vinden zijn? *The more the merrier*. Sowieso zou ik ouders van zo 'n kind, maar eigenlijk kinderen in het algemeen, richting BRONKS Theater sturen. Die plek vind je op de Varkensmarkt 15 te 1000 Brussel. Ik moedig ze aan zo veel mogelijk voorstellingen bij te wonen. Ze vertonen vaak dingen op maat gesneden voor bepaalde leeftijden én daar gaan veel kinderen naartoe. En dan moet je weten dat het seizoen eigenlijk nog maar pas is begonnen!

HANDELAARS VAN WELEER

TEKST: © JOS LAPORTE

6
DE
SCHAKEL
NOV
DEC
2024

Tot ongeveer 1970 was Sint-Joost-ten-Node een gemeente van kleine handelaars van Belgische origine. Ondertussen zijn er velen hiervan verdwenen en andere zijn overgenomen door allochtonen. Iedere generatie en gemeenschap heeft zijn gewoonten en stijl. Eén winkel van weleer is nog steeds een begrip: “La Petite Vache” op de Leuvensesteenweg. In de jaren '50 van de 19de eeuw kreeg deze winkel een mooie nieuwe inrichting, dat vandaag tot het erfgoed behoort. Voor dit artikel heb ik de hand kunnen leggen op enkele postkaarten van vroegere handelszaken, maar dit is werkelijk een uitzondering.

1 De “**Boucherie Moutonnerie Georges**” bevond in zich in de **Grensstraat 41**. Vader Georges De Wintere en zoon lieten zich gewillig in de winkeldeur fotograferen. Hun telefoonnummer telde in die tijd zes cijfers. In het uitstalraam werd het vlees keurig gepresenteerd, met de passende prijskaartjes. Deze foto dateert van 1954.

2 Het “**Restaurant des Moissons**” was destijds gevestigd in de **Oogststraat 18-20**. Men kon er een maaltijd nuttigen tussen 3,50 en 5,00 frank, wijn inbegrepen.

3 Thomas-Sauvage waren de uitbaters van hun hotel genaamd, “**Hôtel des Neuf Provinces**” in de **Vooruitgangsstraat 23**. In die tijd telde België negen provincies. De waardin en enkele hotelgasten lieten zich fotograferen. Drie van hen droegen een mooie hoed. Zij konden er genieten van een kopje Bovril of een biertje van de brouwerij Vandenheuvel. De toegangsdeur van het hotel staat uitnodigend open. Hun telefoonnummer was 141.14, een nummer van vijf cijfers. Deze postkaart werd verzonden in augustus 1927. De

poststempel vertelt ons dat er van 10 tot 18 september 1927 een internationale tuinbouwtenoonstelling plaats had. In 1958 was R. Tuyttens de uitbater van het hotel met een nieuwe naam “Café – Hôtel de l’Union” met een telefoonnummer van zes cijfers: 17.65.33. De bieren van “Vandenheuvel” waren gedurende decennia de toppers in Brussel. De brouwerij bevond zich aan de Ninoofsesteenweg in Molenbeek. Hun meest bekende biertje was hun pils “Ekla”, dat algemeen gedronken werd, vooral tijdens “Expo 58”.

Het “**Hôtel – Restaurant Rogier**” bevond zich destijds **4** in de **Kruisvaartenstraat 2**, en werd uitgebaat door Joseph Willems. Op de muur naast het eerste raam kan men lezen: “Plat du Jour à 75c. Dinners à tous prix et à la Carte”. Naast het tweede raam leest men: “Chambres pour Voyageurs – Déjeuners à 60c”. De uitbaters en het personeel poseren fier voor hun hotel. Het huis werd gesloopt en heeft plaats geruimd voor het “Manattan-center”.

De “**Brasserie l’Epervier**” werd destijds uitgebaat door **5** J. Bolsius, en bevond zich aan de **Haachtsesteenweg 16**. De uitbaatsters staan te wachten op hun klanten.

Deze “**Boucherie de l’Ordre**” werd uitgebaat **6** door Victor Staquet en bevond zich in de **Verboeckhavenstraat 39**. Op de keerzijde is de boodschap: “Viandes de première choix. Boeuf, Veau, Mouton. Prix très modérés. On porte à domicile”. De vitrine spreekt boekdelen ... . Deze postkaart werd verzonden op 7 januari 1904, naar Rhode-Saint-Génèse.

Jos Laporte

1

"ONKRUID!"

(DEEL 2)

In onze rubriek over "onkruid" hadden we het in het vorige magazine over planten die ergens al dan niet gewenst opduiken maar wel nuttig zijn, voor insecten bijvoorbeeld, of het straatbeeld opfleuren. Het ging over inheemse planten zoals paardenbloem, hondsdrif, klaver... Planten die op sommige plekken kunnen woekeren en die het bloemperkje een minder net uitzicht geven, maar die essentieel zijn voor ons ecosysteem. Deze planten kunnen we moeilijk echt "onkruid" noemen, ze zijn altijd deel van onze natuur geweest en eisen gewoon hun plaats weer op. In deze rubriek hebben we het over planten die niet inheems zijn, en normaal geen deel uitmaken van onze natuur maar hier door de mens zijn gebracht. Sommige van deze planten gedragen zich invasief en kunnen we wel echt "onkruid" noemen.

EXOTEN

Heel veel planten die we dagelijks te zien krijgen zijn ooit van ergens anders gekomen. Dit is zeker geen recent fenomeen. Sinds de eerste migraties van de mens komen planten uit verre streken hier terecht. Zo zouden walnotenbomen vanuit Centraal Azië reeds sinds de prehistorie in Zuid-Europa en de Balkan groeien door rondtrekkende jagers - verzamelaars die de noten meebrachten en onderweg hun voorraad verloren. De boom paste zich meer en meer aan het Europese klimaat aan, en werd later door de Romeinen ook in onze streken geïntroduceerd.

Het ontstaan van de Zijderoute, zo'n 1600 jaar geleden, bracht een bloeiende handel teweeg in zaden en planten tussen Azië en Europa. Veel groenten en fruit die we vandaag nog op dagelijkse basis eten, zoals spinazie, komkommers of sinaasappels ("China's appels") zijn ooit vanuit Azië naar Europa gebracht. Aziaten leerden op hun beurt ook Europese groenten kennen zoals wortelen.

Waar de handel in planten oorspronkelijk vooral ging om groenten, fruit en specerijen, kwam er vanaf de 17de eeuw een nieuw fenomeen: de siertuin.

De adel en de rijken wedijverden voor de meest weelderige tuin vol exotische planten, het nieuwe statussymbool. Van Amerikaanse eiken tot rododendrons, met de tijd gekweekt en veredeld om beter tegen ons Europese klimaat te kunnen.

Exotische planten spraken tot ieders verbeelding. Avonturiers werden naar de verste uithoeken van het Braziliaanse Amazonewoud gestuurd om die mysterieuze passiflora incarnata te vinden voor de koningin van Portugal. Deze plant was ooit uiterst zeldzaam en alleen bekend bij de Inheemse volkeren. De gekweekte versie van de passiflora kan je nu in alle tuincentra vinden...

Zo werden sinds die tijd tuinen en serres volgezet met deze exoten, onze inheemse margrietjes waren niet goed genoeg meer, te saai... En zo denken veel mensen er vandaag ook nog over, aangezien in het grootste deel van de tuinen wel Japanse sierkers, een Chinese hosta of een Amerikaanse echinacea te vinden is maar we zien zelden inheemse planten, meer nog, onze madeliefjes of paardenbloemen worden als onkruid bestreden...

INVASIEVE EXOOT OF NIET?

Er kan weleens wat discussie ontstaan over niet - inheemse planten, of ze invasief zijn of niet. Sommige planten kunnen een aanvulling zijn voor ons ecosysteem, bijvoorbeeld omdat ze een voedselbron kunnen zijn voor insecten.

Zo is de teunisbloem (oenothera), vanuit Amerika ingevoerd in de 17de eeuw, een voedselbron voor vele bijen, hommels en (nacht)vinders. De bloemen zijn opvallend lichtgeel en zijn gemaakt om op te vallen in de schemering of het maanlicht. Ook wordt de plant gegeten door enkele rupsen van nachtvinders zoals deze van het groot avondrood. Hoewel de teunisbloem op sommige plekken kan woekeren wordt de plant niet echt beschouwd als invasief maar eerder als "ingeburgerd". Veel van die uitheemse planten richten niet echt schade aan, ze verwilderen zich een beetje in de buurt van de mens, zoals in de stad en langs de rand van tuinen. Zo zie je in Brussel in sommige straten veel campanula dalmatica, een klokje uit de Balkan dat zich mooi verwildert langs de gevels en tussen de straatstenen. Ook stokrozen of andere leden van de kaasjeskruidfamilie zoals hibiscus zaaien zich weleens uit maar gaan niet ineens alles overwoekeren. Ze zijn een lust voor het oog en kunnen een nuttige voedselbron zijn voor insecten die in de stad al niet zoveel voedsel vinden.

INVASIEVE SOORTEN

Sommige uitheemse planten kunnen zich echter zodanig goed aanpassen dat ze het wel heel goed doen bij ons, zodanig goed dat ze overal woekeren en schade aanrichten aan ons inheemse ecosysteem doordat ze andere planten verdringen.

Zo zijn er jammer genoeg velen: de Chinese hemelboom bijvoorbeeld die met zijn krachtige wortels door beton kan dringen en gebouwen kan beschadigen, de Indische schijnaardbei (*Duchesnea Indica*), de Amerikaanse eik om nog maar te zwijgen van de gevreesde Japanse Duizendknoop (*Reynoutria Japonica*) die bijna niet weg te krijgen is... Allen zijn ze in staat om schade aan te richten of te woekeren ten koste van inheemse planten.

Een prachtige maar uiterst invasieve plant die we vaak in het Brusselse straatbeeld zien opduiken is de vlinderstruik of *Buddleja Davidii*.

De vlinderstruik groeit oorspronkelijk in de hooglanden van de Himalaya, waar altijd al ijzige koude winden, moessonregens en verzengende hitte elkaar opvolgen. Alleen een ijzersterke plant kan in deze moeilijke omstandigheden overleven. Een plant die zich met honingzoete paarse bloemen heel aantrekkelijk moest maken voor de weinige insecten die in dit onherbergzame klimaat passeerden... Die ijzersterke plant groeit door toedoen van de mens ondertussen zowat overal.

Ze groeien vaak waar andere planten het moeilijk hebben, zoals langs de sporen, maar ook op gebouwen waar ze schade aanrichten.

"Deze plant is toch voedsel voor insecten, en dat is toch goed?" Misschien niet zo... Met haar zoet geurende bloemen is ze onweerstaanbaar voor insecten, bijna verslavend voor hen. De insecten blijven erg lang

op de vlinderstruik zitten en gaan niet meer naar andere planten, waardoor ze veel minder gevarieerd eten wat een gevaar kan zijn voor hun gezondheid. Ook gaan insecten die een hele dag op de vlinderstruik blijven hangen, geen andere planten meer bestuiven, en dat vormt dan weer een bedreiging voor ons inheemse plantenbestand, en de reden waarom de vlinderstruik zo succesvol is en zich overal kan uitzaaien.

Vlinderstruiken zijn nog steeds populair in tuinen maar worden door sommige natuurorganisaties afgeraden. Er zijn echter varianten op de markt die zichzelf minder uitzaaien en dus wel nog de tuin kunnen opfleuren.

WAT TE DOEN TEGEN DEZE INVASIEVE PLANTEN?

Onkruidverdelgers zoals Roundup zouden echt de allerlaatste optie mogen zijn, Japanse Duizendknoop is hier bijvoorbeeld al resistent tegen.

Onkruidverdelgers verdelgen veel meer dan alleen ongewenste planten, het bodemleven gaat eraan kapot, ze vervuilen het grondwater en zijn bovendien kankerwekkend voor ons. In het Brussels Gewest wordt er door de groendiensten minder en minder met pesticiden gewerkt en dat is een goede evolutie.

Uittrekken dan maar als je een plantje ergens niet wil... En misschien ook het probleem bij de bron aanpakken: laat al die exotische planten even links liggen in het tuincentrum en leer onze inheemse planten opnieuw te waarderen!

Er is zoveel variatie, van kruipend zenegroen tot wilde anjers, van wilde wingerd tot bitterzoet, vlier, brem... U kan al beginnen bij Ecoflora, een tuincentrum in Halle waar men zich toelegt op de verkoop van inheemse planten. U zal versteld staan van het gevarieerde aanbod!

Bloeiende *Campanula dalmatica* sieren een Brusselse straat, een uitheems maar compleet onschadelijk plantje, nuttig voor stadsbijen.

Het doodspuiten met RoundUp van de mooie *Campanula dalmatica* in dezelfde Brusselse straat. Een voorbeeld van totaal onnodige "onkruid"bestrijding, waarom??

OP CURSUS BIJ BON

België mag dan niet groot zijn, ons land kent niet de meest eenvoudige structuren voor wie nieuw is. Ook in Brussel kan het helpen wanneer een ervaren persoon, die jouw taal spreekt en die je achtergrond kent, je bij de hand neemt en een klaar licht laat schijnen op je nieuwe – ongekende - omgeving. Zo'n persoon is Handan Öz. Voor Bon, de Brusselwerking van het Agentschap Integratie en Inburgering geeft zij les aan (meestal) Turkstalige inburgeraars. Zij komen driemaal per week naar de bib voor de les maatschappelijke oriëntatie.

"Bon is het Brussels onthaalbureau voor nieuwkomers. Bon onthaalt mensen van buitenlandse origine. Nieuwkomers, maar ook mensen die al langer in Brussel wonen, kunnen een gratis inburgeringsprogramma volgen. Men leert over leven, werken en wonen in België en Brussel, maar ook over wat wettelijk mag en moet. Daarnaast krijgen de deelnemers persoonlijke begeleiding en workshops rond werk, opleiding en participatie aan de samenleving. Het Huis van het Nederlands biedt lessen Nederlands aan.

Tijdens de les praat ik over de Belgische staatsstructuur, geschiedenis, openbare diensten, onderwijs, gezondheid, wonen, werken, transport, milieu, gezinsstructuur... Mensen leren hoe ze hun plan kunnen trekken in de samenleving.

De les wordt bevolkt door nieuwkomers en oudkomers die soms al tien of vijftien jaar in België zijn. Ze komen uit Turkije of Bulgarije. Er is ook een Turkstalige Iraniër bij, die de weg tot dit land te voet heeft afgelegd. Sommigen komen in een knelpuntberoep werken: ingenieurs, vrachtwagenchauffeurs... Ik leer steeds meer hooggeschoolde cursisten kennen, die snel hun weg vinden. Brussel is een complexe stad, maar leuk om te wonen. Je hebt zoveel nationaliteiten bij elkaar. De Brusselse, kosmopolitische context verrijkt mijn cursisten en hun kinderen. Samen staan we stil bij het feit dat al deze verschillende mensen in vrede kunnen samenleven. Het is belangrijk dat mensen hun weg vinden langs de uiteenlopende kanten van deze erg boeiende stad. Ik ontdek nog steeds aspecten van de stad dankzij mijn cursisten, en dankzij het feit dat ik hier nu woon.

De Turkse boekencollectie is een uitstekend idee van bib Joske. Toen ik naar België kwam, vond ik geen lectuur in m'n moedertaal. Ik spoor m'n cursisten aan de bib te be-

Handan maakt een moiré-prent - een geliefde techniek in Turkije, ebru genaamd.

zoeken, voor de Turkse collectie, voor strips en andere boeken waarmee je Nederlands kan leren.

Ikzelf kwam in 2001 naar Gent, met een zoon van vijf die nu dokter is. Ik heb gewerkt als makelaar, bij Amazon en voor een vrouwenvereniging. Ik heb altijd in de sociale sector willen werken. Sinds 2008 werk ik voor Bon."

Wil je meer informatie over Bon? www.bon.be.

Hou de website en Facebook in de gaten voor onze activiteiten: www.sint-joost-ten-node.bibliotheek.be en [Facebook.com/bibJoske](https://www.facebook.com/bibJoske).

Op zaterdag, 11.00 uur, vertellen we verhalen. Elke eerste zaterdag van de maand in het Nederlands en in het Frans. Contacteer ons, of kom langs: bibliotheek@sjtn.brussels - 02 201 00 97.

WIE ZAAIT...

Misschien hoorde je al over het project *'Mémoire de quartier'*. Zine El Barouta is tewerkgesteld als "RAQ" Relais d'Action de Quartier en neemt me mee naar de oorsprong van het project.

Superdiversiteit

Een bewoonster wil eerbetoon brengen aan de buurt waar ze 50 jaar geleden als meisje van 6 toekwam met haar familie. Een buurt in Sint-Joost die nu helaas vaak in een slecht daglicht verschijnt, maar die -zoals we zullen leren- zoveel te bieden heeft. Niet dat we dat nog niet wisten... De goesting om te werken rond het imago van de wijk wordt opgepikt door enkele sociale werkers en wordt onderwerp van een driedaagse BRICO (*Bureau de Recherche et d'Investigation sur les Communs*) in september 2023. Bij een maaltijd en een tas koffie werden er verhalen en getuigenissen verzameld, gaande van het rijke cinematografische verleden van Sint-Joost, de emblematische gebouwen en parken, het uitgebreide verenigingsleven tot de verbondenheid en solidariteit tussen burens. Dat Sint-Joost een grote diversiteit aan organisaties heeft en rijk is aan talenten is duidelijk tijdens evenementen als Camping Josée, het jaarlijks Carnaval van Sint-Joost of vroeger *Parcours Culinair*.

Wie zaait...

Het project kreeg verder vorm in een reeks schrijf- en collage-ateliers. Deze schrijfateliers werken toe naar een theatervoorstelling, die al een eerste try out had op de seizoensopener van Théâtre de la Vie midden september. Een mooi en pakkend moment waar zowel bewoners en sociale werkers op het podium stonden om hun beleving van de wijk te delen. De voorstelling kreeg ondertussen de naam *'Semeur de graines'* en zal dit najaar te zien zijn in een nog nader te bepalen zaal in Sint-Joost. To be continued dus.

Een half pak boter

Eén van de deelnemers van Mémoire de Quartier is Irma Bozzo. Ze vertelt me over haar ervaring. "Ik werd gevraagd om mee te doen door Melanie van SSQ/WMW, één van de partners die mee het project ondersteunt. Aangezien ik in Sint-Joost ben opgegroeid en hier heel mijn leven heb gewerkt, was dit voor mij een kans op mijn licht te laten schijnen over de wijk. Het hele proces is een erkenning voor de geschiedenis van de wijk.

De verhalen van de anderen waren heel herkenbaar, we leefden tenslotte allemaal samen. Om maar een voorbeeld te geven: de kruidenier wist perfect wie uit de buurt maar een half pak boter kocht omdat ze krap bij kas zaten. Of het blik tomaten dan ook in de helft kon gedaan worden? Dat was volgens de kruidenier een ander paar mouwen (Irma lacht). Het was vroeger niet altijd beter, er was ook veel miserie, maar er was een grote samenhang in de buurt. Nu nog steeds hoor. De wereld is misschien individualistischer geworden, maar we blijven sociale wezens die behoeften hebben aan sociale contacten én laagdrempelige ontmoetingsgelegenheden."

Dit project gaat uit vanuit een vraag van een buurtbewoonster en wordt ondersteund door 4 organisaties: Sima asbl, *La Fédération des Services Sociaux Bicommunautaires asbl*, SSQ/WMW 1030 en Théâtre de la Vie. Het verslag van de BRICO kan je navragen bij één van deze organisaties. Mémoire de Quartier was deze zomer te gast op Camping Josée met oude foto's van Sint-Joost.

Benieuwd naar de verhalen van de inwoners van Sint-Joost? Bel naar Kévin Bordes, Sima asbl 02 219 45 98 of Zine El Barouta 0471 961 655 voor meer info over de aankomende speeldata van 'Semeur de graines'.

CROEN

Alle seizoenen moeten gerespecteerd worden. Dus ook 't vallen van 't blad. Dat is de gang van zaken. Gelukkig maar. Ik zie de natuur stilaan ver-oranjen wat mijn geluksgevoel alvast verhoogt. Terwijl de natuur in rust gaat en de bomen hun bladeren loslaten om hun kracht vast te houden besloten wij in Ten Noey tot het omgekeerde. In afwachting van een likje verf willen we de gang van ons oude dames/heren huis ver-groenen. Een beetje tegendraadsheid bent u inmiddels van ons wel gewoon.

WAT DOET HET HEBBEN VAN PLANTEN IN HUIS MET ZIJN BEWONERS.

De natuur heeft een helende werking, dat is geweten. Als mensen zich in een kamer met planten bevinden vermindert dat hun stressgehalte. Het zicht op de groene kleur van planten heeft een rustgevend effect, men gaat zich automatisch ontspannen en vrolijker voelen. Het zien en/of omgeven zijn door planten kan maken dat je minder moe wordt van het volbrengen van een moeilijke taak of dat je zelfs minder snel humeurig wordt.

Planten verbeteren alleszins de luchtkwaliteit, wat op je gemoedsgesteldheid dan weer een invloed heeft en ook je concentratievermogen aanscherpt. Je bent aandachtiger maar tegelijk ook relaxter. Een beetje meer zen zou je kunnen stellen.

Planten absorberen achtergrondgeluiden en verbeteren zo de akoestiek in huis.

Planten verhogen de luchtvochtigheid in een ruimte waardoor de kans op een verstopte neus met 30% verlaagt met minder kans op verkoudheden tot gevolg. Niet onbelangrijk nu de tijd van het jaar aanbreekt en dat snotneuzen weer goedkoper worden. Een aantal planten in huis halen chemicaliën als benzeen, tricholoorethyleen en formaldehyde uit de lucht. Deze laatste is een veel voorkomende hoofdpijnveroorzaker. Epipremnum (drakenklimop) en Spathiphyllum (lepelplant) zijn daar voorbeelden van. De Nephrolepis (krulvaren) blijkt uit verschillende onderzoeken zelfs de beste plant te zijn voor het verwijderen van die verschillende stoffen.

EEN VOORSTEL

Heeft u thuis scheuten van klim- of hangplanten teveel? En zou u het niet erg vinden dat die bij ons op- of eerder neer groeien? Dan adopteren we die graag. Het zou dus heel goed kunnen dat er bij een volgend bezoek aan ons huis spontaan een glimlach op uw gelaat verschijnt bij het zien van groeiend groen. Mocht de winkel die we bij deze graag op poten zetten en die ook mede door u gedragen en draaiend kan worden gehouden, dan ligt het binnen de mogelijkheden om op welbepaalde tijdstippen een plantenruil in te lassen.

PLANTEN DIE WE GRAAG ZIEN KOMEN

- Epipremnum of drakenklimop
- Hedera is de naam van de gewone klimop waar wij klimaf van kunnen maken
- Philodendron is een plant die behoort tot de aronskelkfamilie
- Aeschynanthus of lipstickplant
- Tradescantia of vaderplant
- Asparagus is een plant die behoort tot de familie van de asperge
- Chlorophytum of graslelie
- Monstera minima die behoort tot de familie van de gatenplant
- Cissus ellen Danica of koningswingerd

Oh ja, het groen in de gang is een vervolg op het al aanwezige groen in de galerij die onder andere fungeert als ontmoetingsruimte. Nu de rest van 't huis nog...

IN HUIS

EROPUIT!

BRUSSEL HELPT: BUREN VERBINDEN

Brussel Helpt is de jaarlijkse solidariteitsactie van BRUZZ, in samenwerking met de Brusselse gemeenschapscentra. Dit jaar steunen we Accolage, een organisatie die eenzaamheid bij ouderen bestrijdt door burenen met elkaar te verbinden.

"Als ik leef, moet ik ook kunnen bestaan. Ik wil niet leven om te leven," getuigt Marie. De 82-jarige dame verloor haar partner, waarna ze vereenzaamde. Dankzij Accolage kwam ze in contact met Amélie. Vandaag zijn de twee goede vriendinnen geworden die regelmatig een hand uitsteken naar elkaar.

Hoewel Brussel een jonge stad is, woonden er nog nooit zoveel ouderen in de stad als vandaag. Door de uitdagingen die daaruit ontstaan dreigen onze ouderen steeds vaker van hun buurt te vervreemden. Om eenzame ouderen uit hun isolement te krijgen en burenen opnieuw met elkaar in verbinding te brengen, bouwt en ondersteunt vzw Accolage burenhulpnetwerken.

Accolage - dat het Latijnse woord voor 'buur' (accola) verbindt met het Franse woord 'age' - zoekt actief naar geïsoleerde ouderen en brengt ze in contact met burenen van alle leeftijden. "Bij ons is wederkerigheid erg belangrijk: iemand die vandaag hulp krijgt, kan morgen ook hulp geven," vertelt directeur Sarah Callens. De vzw is ondertussen actief in zeven Brusselse gemeenten.

Steeds meer ouderen willen zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving blijven wonen. Dankzij het contact met en de ondersteuning van burenen ziet Accolage dat dit kan. "Niet iedereen wil of kan naar een woonzorgcentrum. Sommigen zoeken vooral wat vertrouwelijk contact in hun buurt," weet Callens. Daarom strijdt Accolage voor een wettelijke erkenning van burenhulpnetwerken voor thuiswonende ouderen in de ondersteuning van hun autonomie.

Een van de uitdagingen voor de vzw is het opsporen van de ouderen, die vaak vanuit schaamte of verlegenheid geen hulp vragen. "Mensen kunnen ons via het internet vinden, maar we hangen ook affiches op met ons telefoonnummer bij huisartsen, apotheken, buurtwinkels,..." verduidelijkt Callens. Met Brussel Helpt hoopt ze dat de zichtbaarheid verhoogd en het taboe rond eenzaamheid verdwijnt. Met de opbrengst van Brussel Helpt wilt Accolage twee nieuwe antennes opstarten, in Jette en in Molenbeek. Daarnaast dromen ze ook van een ondersteuningsprogramma voor vrijwilligers. Dat ondersteuningsprogramma gaat bijvoorbeeld over de organisatie van wervingscampagnes, events en opleidingen voor vrijwilligers.

**TEAM JOSÉE EN AXIMAX SERVEREN VOOR ACCOLAGE
LEKKERE VEGETARISCHE SPAGHETTI. RESERVEER
SNEL JE PLEKJE VIA BRUSSELHELPT.BE
ZATERDAG 23 NOVEMBER VAN 12.00 TOT 14.00 UUR.**

OP DE STOEP

TEKST + CARTOON: © RODRIGO BURGOS ZAUTZIK
WWW.RODRIGOBZ.NET

15
DE
SCHAKEL
NOV
2024
DEC

Nee, bedankt mevrouw. In plaats van oplossingen te zoeken om de files in deze stad op te lossen, maakt u gewoon misbruik van de situatie om campagne te voeren! Schandalig!

PUCCINI

100 JAAR MUZIEKGESCHIEDENIS

Naar aanleiding van de 100ste verjaardag van de dood van Puccini slaan de Diensten Ndl-talige Cultuur van Schaarbeek en Sint-Joost-ten-Node de handen in elkaar voor de organisatie van een herdenkingsprogramma. Je moet weten dat Puccini immers een bijzondere band had met Brussel. Hij was een graag geziene gast in De Munt. Hij overleed ook in Brussel. Bij zijn begrafenis in de Koninklijke Sint-Mariakerk op 29 november verzamelde zich een massa volk op straat om hem een laatste groet te brengen.

In dit herdenkingsprogramma is er uiteraard ruim plaats gemaakt voor de muziek van Puccini, zowel in een intieme setting in het Charliermuseum als in grote bezetting in de Koninklijke St-Mariakerk.

In een lezing in de Ultieme Hallucinatie wordt dan weer stilgestaan bij zijn uitzonderlijke kwaliteiten als operaschrijver. En in een beeldend atelier komen kinderen dan weer aan hun trekken: wat maakt Puccini's muziek bij hen los?

Van 23 tot 29 november
Het gedetailleerd programma en
reservatie: www.1030.be/puccini

NOVEMBER

Vrijdag 15 november

Rupture, filmvoorstelling om
10.00 uur en om 19.30 uur

Vrijdag 15 november

Mala Eziden Belcika wordt 10 jaar:
tentoonstelling

Zaterdag 16 november

Mala Eziden Belcika wordt 10 jaar:
feestnamiddag

Zondag 17 november

Leesclub Femma Royale

Zaterdag 23 november

Puccini - muzikaal atelier voor
kinderen - Charliermuseum

Zaterdag 23 november

Brussel Helpt - spaghetti Ten Noey

Maandag 25 november

Puccini - conferentie -
Ultieme Hallucinatie

Dinsdag 26 november

Volkskeuken

Vrijdag 29 november

Puccini - hommage - Sint-Mariakerk

DECEMBER

Zondag 8 december

Winterwonder voor de allerkleinsten

Dinsdag 17 december

Volkskeuken

Zaterdag 21 december tot en met zondag 5 januari 2025

Kerstvakantie - Ten Noey gesloten

COLOFON

ONTHAALBALIE

Aan het onthaal van Ten Noey kan je terecht voor allerlei informatie over cursussen, cultuur, wonen en werken in Brussel. Openingsuren: Maandag tot donderdag van 09.00 tot 19.00 uur Vrijdag van van 09.00 tot 18.00 uur

ADRESSEN

JEUCDCENTRUM AXIMAX

J.W. Wilsonstraat 19
1000 Brussel
Tel. 02 280 45 56

BIB JOSKE

Grensstraat 2
1210 Sint-Joost-ten-Node
02 201 00 97

KINDERDACVERBLIJF

JOOST-E-FIEN

Braemtstraat 47
1210 Sint-Joost-ten-Node
0485 147 071

KINDERDACVERBLIJF

HET MADELIEFJE

de Liedekerkestraat 65
1210 Sint-Joost-ten-Node
02 217 70 19

GEMEENSCHAPSCENTRUM

TEN NOEY VZW

Gemeentestraat 25,
1210 Sint Joost ten Node
02 217 08 82
tennoey@vgc.be
www.tennoey.be

PRIVACY

Ten Noey respecteert je privacy. Je contactgegevens gebruiken we uitsluitend om je 'De Schakel' toe te zenden en je op de hoogte te houden van eigen activiteiten van Gemeenschapscentrum Ten Noey en aanverwante organisaties in de Vlaamse gemeenschap te Brussel. Je kan op elk moment een adreswijziging doorgeven of aangeven dat je onze informatie niet langer wilt ontvangen via tennoey@vgc.be of GC Ten Noey, Gemeentestraat 25, 1210 Sint-Joost-ten-Node. Voor meer informatie over je overige rechten conform de privacywetgeving, raadpleeg www.tennoey.be/uw-privacy

WERKTEN MEE

AAN DIT NUMMER

Kaatje Van Hemelrijck, Ziggy Vendemmia, Pol Vervaeke, Els Dittrich, Rodrigo Burgos Zautzik, Lieselotte Vervoort, Jos Laporte, Simon Vandersmissen, Ankelien Kindekens, Mohamad Munem.

ZETWERK

www.demaanstekerij.be
V.U. Patrick Moyersoen
(Gemeentestraat 25 – 1210 SJTN)
Gemeenschapscentrum Ten Noey vzw
0448.851.563 RPR Brussel

IINZENDINGEN VOOR HET

VOLGENDE NUMMER WORDEN

VERWACHT OP 5 DECEMBER 2024.

INZENDINGEN DIE ONS NA DEZE

DATUM BEREIKEN, KUNNEN WIJ

NIET MEER PUBLICEREN. DANK

VOOR JE BEGRIP.

16

DE
SCHAKEL
2024
NOV
DEC

VASTE ACTIVITEITEN IN TEN NOEY

MA

Lessen Nederlands
Welzijn en sportatelier
Forró (Braziliaanse koppeldans)
Mixed Media
Club Joske
Yoga voor vrouwen
FC Josée
Weven op getouw

DI

Lessen Nederlands
Naaiatelier Femma
Teatro

WO

Lijndans
Oriëntaalse dans
Alfabetisering Frans

DO

Lessen Nederlands
Fietsen voor vrouwen: vervolg
Free Style Lab
Koken en Crea
Spektakel op maat

VR

Alfabetisering Frans

ZA

Discover yoga met Isabelle
(tweewekelijks).

ZO

Arabische taallessen
Koerdische taallessen
Taallessen voor kinderen

MEER INFO!

BEZORG ONS JE MAILADRES VIA [TENNOEY@VGC.BE](mailto:tennoey@vgc.be) EN ONTVANG INFORMATIE
OVER ONZE ACTIVITEITEN VIA MAIL OF VIND TEN NOEY LEUK OP FACEBOOK!